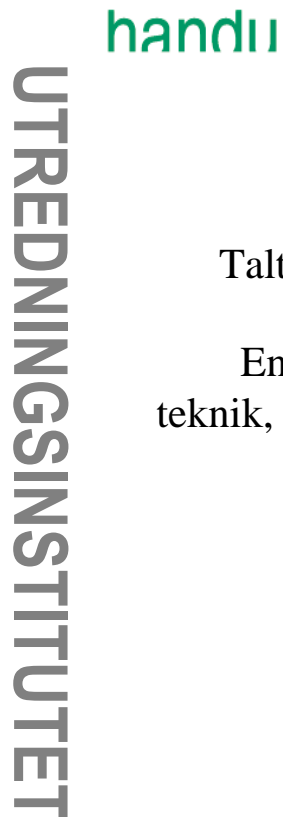

December 2010

Taltidningsprenumeranter

En studie med fokus på
teknik, läsvana och läsupplevelse

En undersökning genomförd av Utredningsinstitutet HANDU AB
på uppdrag av TPB – myndigheten för tillgängliga medier och
Taltidningsnämnden.

Med professionell kompetens erbjuder Utredningsinstitutet HANDU AB traditionella undersökningar, utvärderingar och marknadsanalyser. Därtill erbjuds specialkunskaper som innefattar slutsatser och konsekvensanalyser avseende effekter för personer med funktionsnedsättningar.

HANDU vill bidra till utveckling av ett samhälle där aspekter för människors rättigheter och lika värde kommer till uttryck genom ständig anpassning av miljöer och processer till individers skilda förutsättningar. Genom att anpassa metodiken för inhämtandet av information utifrån individernas specifika förutsättningar ger utredningsresultaten ett heltäckande underlag för beslut, uppföljningar och dokumentationer.

UTREDNINGSINSTITUTET HANDU AB

<http://www.handu.se>

Index

1. Sammanfattning	3
2. Teknisk beskrivning.....	8
2.1 Målgrupp och urval	8
2.2 Metod	8
2.3 Resultatbearbetning.....	8
2.4 Fältarbetets resultat.....	9
3. Resultat.....	10
3.1 Bakgrundsfakta om prenumeranterna.....	10
3.2 Tillgång och erfarenhet till teknik och talsyntes	13
3.3 Dagstaltidningar	23
3.4 Böcker mm.	38

1. Sammanfattning

Taltidningsläsare 2010

TPB – myndigheten för tillgängliga medier och Taltidningsnämnden genomförde med hjälp av Utredningsinstitutet HANDU AB under hösten 2010 en studie bland ett slumpmässigt urval prenumeranter på dagstaltidningar. Studien bygger på totalt 580 genomförda intervjuer, vilket motsvarar en svarsfrekvens om 73 procent.

Studiens huvudsyfte var att få underlag dels om hur prenumeranterna uppfattar taltidningen, dels om den teknik de använder sig av – både för tidningsläsning och för övrigt i vardagen. En tidigare utvärdering av den aktuella målgruppen genomfördes 2008¹, vilken i viss mån innehöll samma frågeställningar. De procenttal inom parentes som på sina håll finns angivna i texten refererar till motsvarande resultat 2008.

Det finns totalt cirka 8400 prenumeranter av dagstaltidningar. Av dem läser cirka 7000 personer mänskligt inlästa taltidningar distribuerade via radio, cirka 900 läser talsyntestidningar, sk. RATS-tidningar, med hjälp av en för ändamålet anpassad mobiltelefon, och cirka 500 prenumeranter får mänskligt inlästa taltidningar på CD/kassett via post.

Det slumpmässiga urvalet bestod av 600 personer som läser radiosända tidningar, 100 personer som läser taltidningar med hjälp av CD eller kassett och 100 personer som läser RATS-tidningar.

Eftersom de taltidningar (med mänskligt tal) som distribueras via radio har det mesta gemensamt med taltidningarna (med mänskligt tal) som distribueras via post (CD/kassett), förutom just distributionen, har dessa båda grupper betraktats som en och samma i huvuddelen av analysen. Exempelvis redovisas de flesta svar i tabellerna nedan fördelat på radiotidningsläsare respektive RATS-läsare – och till gruppen radiotidningsläsare räknas i detta sammanhang alltså även CD- och kassett-prenumeranter.

Urvalen bland RATS- och radiotidningsläsare drogs ur Taltidningsnämndens befintliga register. Urvalet bland taltidningsläsare som använder CD eller kassett hämtades ur aktuella dagstidningars register.

För de flesta i studien, 78 (55) procent, påverkas det dagliga livet i stor utsträckning av den funktionsnedsättning de har. För en femtedel, 19 (42) procent, påverkar nedsättningen det dagliga livet i viss utsträckning. Endast 3 (2) procent upplever att deras funktionsnedsättning inte påverkar deras dagliga liv nämnvärt.

¹ Prenumeranter på upplästa dagstidningar. En studie med fokus på teknik, läsvana och läsupplevelse. Utredningsinstitutet HANDU. 2008. Taltidningsnämnden och Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Tillgång till teknik

De flesta i studien, nio av tio, har tillgång till mobiltelefon. Den vanligaste anledningen till att man saknar mobiltelefon är att man anser det vara dyrt, att man inte har råd eller att man inte har behov av en.

Totalt uppger 44 procent av respondenterna, främst de yngre, att de har MP3-spelare.

Nästan sju av tio, 68 (44) procent, har tillgång till dator i hemmet. Av dessa använder sig hälften, 52 (67) procent, av datorn praktiskt taget varje dag eller flera gånger i veckan. En femtedel, 22 procent, av de som har tillgång till dator använder den inte. RATS-prenumeranter använder något mer frekvent den dator som de har tillgång till jämfört med radiotidningsprenumeranter. Totalt har 45 (68) procent svarat att de har tillgång till en dator som på något sätt är anpassad för deras funktionsnedsättning. Sex av tio, 58 procent, av respondenterna under 65 år har tillgång till en anpassad dator.

Har man tillgång till dator har man i stort sett alltid även tillgång till Internet. Endast 4 (3) procent uppger att de har tillgång till dator men inte tillgång till Internet. Den vanligaste uppkopplingen till Internet är via bredband, 93 procent.

Totalt sett har 42 (23) procent uppgett att de har erfarenhet av talsyntes. Tydlighet rankas högst av de flesta, 69 procent, när man ombeds välja mellan tydlighet eller naturlighet i en talsyntesröst. Sex av tio, 61 procent, av radiotidningsläsarna använder sällan eller aldrig talsyntes. Att vänja sig vid talsyntes bedöms ta flera veckor eller till och med månader. Om valet står mellan en manlig eller kvinnlig talsyntesröst väljer de flesta en manlig röst. Det påpekades dock att innehållet idet som man skall läsa avgör vilken typ av röst föredrar.

Nästa alla respondenter, 97 (61) procent, använder DAISY-spelare för att läsa talböcker.

Totalt uppger 5 (19) procent, att de läser e-böcker. Bland RATS-prenumeranterna läser en av tio, 10 procent, e-böcker.

Dagstaltidningar

För samtliga taltidningsprenumeranter är det viktigt att få ta del av en anpassad dagstidning. För 96 (88) procent är det mycket viktigt.

Det vanligaste sättet att komma i kontakt med en dagstaltidning är via information från en bekant eller anhörig, 53 (38) procent, alternativt via syncentralen, 32 procent.

I studien har totalt sju av tio, 72 (61) procent, av dagstaltidningsläsarna en radiotidning. 14 (21) procent, tar emot sin tidning som RATS-tidning. Drygt en av tio, 14 (12) procent, har tidningen i form av en CD-tidning. Andelsfördelningen är kopplad till urvalet, som inte speglar verkligheten korrekt (se antal prenumeranter för respektive taltidningstyp ovan) eftersom man vill undvika alltför små delgrupper som kan resultera i osäkra resultat.

Över hälften, 56 (70) procent, av RATS-tidningsläsarna känner inte till vilken röst tidningen läses upp med. En tredjedel, 35 (19) procent, uppger att de har sin tidning uppläst med rösten Ingmar.

Tre av tio, 28 procent, har läst sin dagstaltidning på andra sätt än vad de gör idag, på grund av att flera tidningar har lagt om distributionen eller erbjudit valmöjligheter. Framförallt RATS-läsarna har läst tidningar på annat sätt, åtta av tio, 79 procent. Den motsatta bilden visas bland radiotidningsläsare där endast en femtedel, 20 procent, har läst tidningar på annat sätt än det nuvarande.

En av tio, 8 procent, bland radiotidningsläsarna uppger att de kan tänka sig att läsa sin tidning med syntetiskt tal. En femtedel, 21 procent, uppger att de kanske skulle kunna tänka sig det medan totalt en av tio, 15 procent, säger klart nej till att läsa sin dagstaltidning med syntetiskt tal. Av de som *inte* har erfarenhet av syntetiskt tal uppger 73 procent att de inte vet om de kan tänka sig att läsa tidningen med talsyntes. Av de som har erfarenhet av syntetiskt tal har 44 procent uppgett ”Ja, kanske” till att kunna läsa tidningen med talsyntes. De främsta anledningarna till att man inte vill läsa sin dagstaltidning med syntetiskt tal är att det upplevs som svårt att uppfatta innehållet och att ”det blir jobbigt att lyssna till datorrösten”, ”att det låter konstigt”, att man vill ha en mänsklig röst och att det är svårt att vänja sig vid syntetiskt tal. Många är nöjda med det de har idag.

Oavsett hur man läser sin taltidning uppger nästintill samtliga, 97 (76) procent, att den röst som läser upp dagstidningen upplevs som bra.

En femtedel, 20 (11) procent, upplever att de saknar texter i sin upplästa tidning (gäller radiotidningsprenumeranter eftersom RATS-tidningar innehåller papperstidningen i sin helhet).

De allra flesta taltidningsprenumeranter upplever att tidningsläsningen fungerar bra. I stort sett samtliga, 99 (95) procent har övervägande bra upplevelser och erfarenheter. Drygt hälften, 58 procent, upplever tidningsläsningen som mycket bra och 41 procent upplever den som ganska bra. RATS-läsare uppger i något högre utsträckning ’ganska bra’ än ’mycket bra’ medan fler radiotidningsläsare anger ’mycket bra’ än ’ganska bra’.

Radiotidningsprenumeranterna är nöjda med det urval av tidningsinnehåll som görs från dagstidningen, 93 (91) procent uppger sig vara mycket eller ganska nöjda (RATS-läsarna får tillgång till hela tidningen).

Sällan behöver prenumeranterna av upplästa dagstidningar anstränga sig för att förstå vad som sägs, oavsett om rösten är syntetisk eller tillhör en människa.

Endast totalt 4 (1) procent av respondenterna upplever att de behöver anstränga sig ofta för att förstå vad som sägs.

Mottagaren/spelaren

Totalt är 98 (94) procent av prenumeranterna mycket eller ganska nöjda med sin mottagare/spelare.

Mottagaren/spelaren uppfattas av 99 (92) procent som ganska eller till och med mycket lätt att använda. Det är främst RATS-prenumeranter som värderat mottagaren/spelaren som ”varken lätt eller svår” alternativt ”ganska svår” att hantera. Kommentarer om att det är svårt hitta i texten, jobbigt att behöva lyssna till allt, speciellt ”när inspelningen inte har taggar som gör att man kan hoppa mellan artiklar” förekom.

Knappsatsen uppfattas av de flesta, 98 (89) procent som mycket eller ganska bra. RATS-läsarna är något mindre nöjda med knappsatsen än de som läser med annan teknik men så många som 88 procent av RATS-läsarna ändå är nöjda. De respondenter som uppger att knappsatsen fungerar mindre bra nämner svårigheter att hitta/navigera, händer som inte längre fungerar så bra, att det är ”pilligt” och svårt att hantera spelaren.

Även ljudet uppfattas som bra av samtliga respondenter, 99 (95) procent. Främst är det RATS-läsarna som uppger att ljudet är mycket bra.

Telefonsupport

Kännedomen om telefonsupporten för taltidningsprenumeranter har ökat kraftigt de senaste två åren. 66 (27) procent av det totala antalet prenumeranter, varav 65 procent av radiotidningsprenumeranterna och 74 procent av RATS-prenumeranterna, känner till supporten.

Det är främst RATS-prenumeranterna som har varit i kontakt med telefonsupporten. Hälften, 49 procent, av dessa har någon gång varit i kontakt med supporten. Motsvarande siffra för radiotidningsprenumeranterna är 19 procent. De respondenter som har varit i kontakt med supporten är ganska eller till och med mycket nöjda med kontakten. RATS-tidningsprenumeranter uttrycker i högre utsträckning att de är ”mycket nöjda” med supporten, 62 procent, medan radiotidningsläsare i högre utsträckning är ”ganska nöjda”.

Funktioner i mottagaren/spelaren

Det som totalt sett upplevs som ”viktigt” i en taltidning/mottagare/spelare är möjligheterna att kunna:

- ✓ hoppa mellan block och artiklar
- ✓ söka efter tidningens innehåll via innehållsförteckning
- ✓ få tillgång till hela dagstidningen.

Det som inte prioriteras riktigt lika högt är att kunna lyssna på sin tidning oavsett var man befinner sig samt att kunna ta del av olika slags information (till exempel dagstidningar, talböcker och länstaltidningar) i en och samma mottagare. Därmed inte sagt att det är oviktigt. De funktioner som prioriteras lägst är möjligheterna att

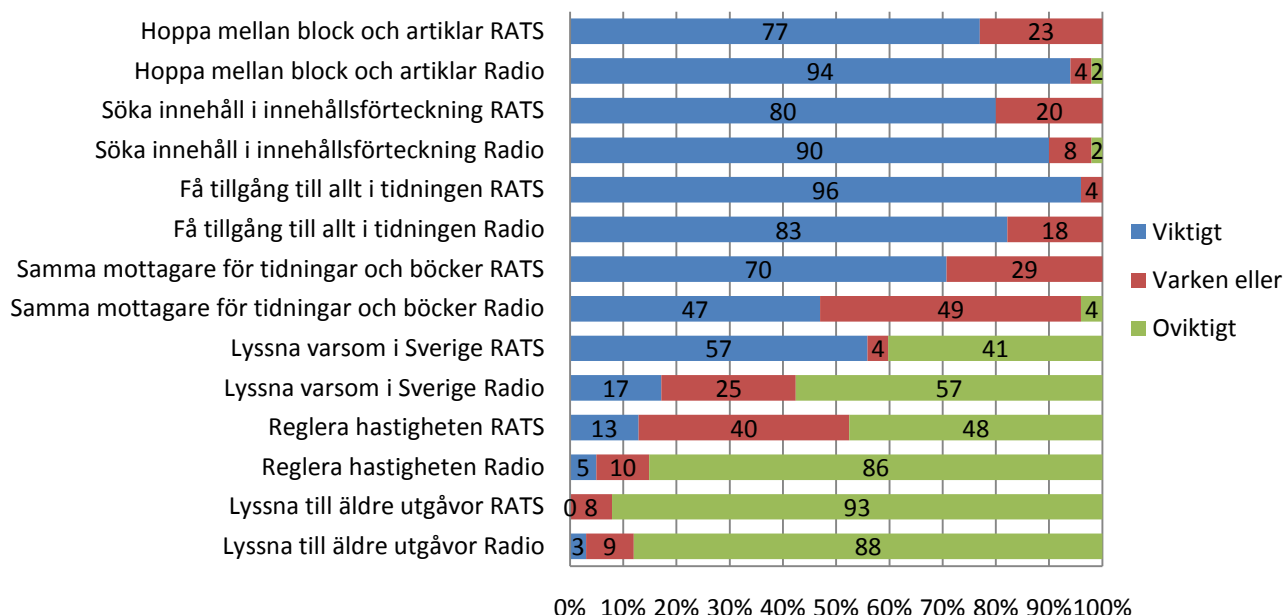
kunna reglera hastigheten på uppläsningen samt att kunna lyssna på äldre utgåvor av dagstidningen.

RATS-läsare anser i högre utsträckning än övriga respondenter att tillgång till hela dagstidningen är viktig, liksom möjligheterna att kunna söka via innehållsförteckning, lyssna på tidningen oavsett var man befinner sig, reglera hastigheten och ta del av olika slags information i en och samma mottagare.

De två ”funktioner” som värderas mest olika mellan radio- och RATS-tidningsprenumeranterna är platsobundenhet och gemensam mottagare. Närmare bestämt, RATS-prenumeranter värderar i högre utsträckning som viktig att kunna lyssna på sin tidning oavsett var man befinner sig, över hälften, 57 procent, upplever det som ganska eller mycket viktigt, medan endast 17 procent av radiotidningsläsarna värderar det som viktigt. Den andra stora skillnaden är att RATS-läsarna i värderar möjligheten att kunna ta del av information i en och samma mottagare högre. Sju av tio, 70 procent, av RATS-läsarna upplever detta som viktigt. För radiotidningsläsarna är motsvarande siffra 47 procent.

Diagrammet nedan visar hur radio- respektive RATS-prenumeranter värderar olika läsmöjligheter.

Respondenternas värdering av olika funktioner i samband med taltidningsläsning, redovisat för RATS- och radiotidning sprenumeranter separat

Totalt sett är 99 (73) procent av prenumeranterna mycket eller ganska nöjda med utbudet av upplästa dagstidningar.

2. Teknisk beskrivning

2.1 Målgrupp och urval

Det finns totalt cirka 8400 prenumeranter av dagstaltidningar. Av dessa läser cirka 7000 personer mänskligt inlästa taltidningar distribuerade via radio, cirka 900 läser talsyntestidningar, sk. RATS-tidningar, med hjälp av en för ändamålet anpassad mobiltelefon, och cirka 500 prenumeranter får mänskligt inlästa taltidningar på CD/kassett via post.

Ett slumpmässigt urval har gjorts om 100 personer som läser taltidningar med hjälp av CD/kassett, 100 personer som har RATS-tidning och 600 personer som läser radiosända tidningar.

Urvalen bland taltidningsläsarna dras ur befintligt register hos Taltidningsnämnden över RATS- respektive radiotidningsläsare. Urvalet av taltidningsläsare som läser med hjälp av CD eller kassett har hämtats ur aktuella dagstidningars register.

2.2 Metod

Med hänsyn till målgruppen har samtliga tillfrågade personer i undersökningen intervjuats via telefon.

Deltagandet har varit frivilligt och svaren har hanterats anonymt. Resultaten fördelas inte på respektive tidning, varför inte heller frågor om tidningens innehåll har berörts i undersökningen, utan resultaten redovisas som en total där basen vid relevanta fall är fördelat på mänskligt inlästa dagstidningar respektive talsyntestidningar, RATS.

2.3 Resultatbearbetning

Resultaten är genomgående redovisade i vertikal procent. På skalfrågor redovisas ibland ett medelvärde beräknat med basen ”de som tagit ställning i frågan”.

För förfrågningar om rapporten eller tabellmaterialet, vänligen kontakta Irene J. Westerlund på Utredningsinstitutet HANDU, telefon 08-505 80 571. Kontaktperson på Talboks- och punktskriftsbiblioteket, TPB, är Jesper Klein, telefon 08-580 02 757.

2.4 Fältarbetets resultat

Totalt sett har 73 procent av de dagstaltidningsprenumeranter som tillfrågats valt att/kunnat ingå i undersökningen och besvara frågorna.

Tabell 1. Svarsfrekvens

Fältarbetets resultat	Antal
<i>Ursprungligt antal i urvalet</i>	800
Avgår från populationen; avliden	6
<i>Egentlig population:</i>	794
Vill inte/kan inte besvara frågorna	87
Ej varit möjligt att komma i kontakt med personen	127
Antal genomförda intervjuer	580
<i>Svarsfrekvens</i>	73 procent

3. Resultat

Redovisningsförklaring

Redovisningen av resultatet sker huvudsakligen totalt över hela målgruppen samt uppdelat på prenumeranter av radiotidning (inklusive CD-/kassettidning) respektive RATS-tidning. Resultaten kommenteras i den löpande redovisningstexten.

I tabellerna redovisas svaren i ”vertikal procent”, dvs. summan av varje kolumn är 100 procent. Beroende på avrundningsmarginal kan summan dock avvika någon procentenhet från 100. Vidare blir summan i regel högre än 100 procent vid frågor för vilka respondenterna kunde ange fler svar än ett.

Redovisningen följer ordningen i enkäten och de ställda frågorna finns i rubriken.

3.1 Bakgrundsfakta om prenumeranterna

Fråga 1, 3. Kön och ålder

(Fråga 2 rör aktuell dagstidning, men eftersom svaren inte ska gå att koppla samman med specifika tidningar har den aktuella dagstidningen enbart markerats i en sammanställning över de dagstaltidningar som respondenterna prenumererar på.)

Prenumeranterna utgörs av i stort sett lika hög andel kvinnor, 51 procent, som män, 49 procent. Medelåldern för respondenterna, både totalt och uppdelat på kvinnor respektive män, är 72 år.

En fjärdedel, 26 procent, av respondenterna är under 64 år. En femtedel, 21 procent, av taltidningsläsarna är i åldersintervallet 65 till 75 år. Hälften, 52 procent, är över 76 år.

Tabell 2. Ålder

Ålderskategorier	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
18 - 64	26	25	36
65 - 75	21	20	30
76 - n	52	55	34
Medelålder totalt	71,9	73,3	63,4
Medelålder inom kategorin 18-64 år	48,9		
Medelålder inom kategorin 65-75år	71,4		
Medelålder inom kategorin 76-n år	83,6		

Fråga 4. Vilket län bor du i?

Resultaten för län och bostadsort är i hög grad relaterade till urvalet prenumeranter/dagstaltidningar.

Den geografiska spridningens resultat är kopplat till urvalet. Prenumeranter på dagstaltidningar från samtliga län finns representerade i undersökningen.

Tabell 3. Postnummer

Postnummerindelning	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
10000 - 19999	12	10	25
20000 - 29999	15	16	6
30000 - 39999	8	8	8
40000 - 49999	4	1	20
50000 - 59999	9	6	30
60000 - 69999	20	22	3
70000 - 79999	14	16	1
80000 - 89999	12	13	4
90000 - 99999	6	7	4

Fråga 5. Bostadsort

Cirka åtta av tio, 78 procent, uppger att de bor i tätort. Drygt en av tio, 15 procent, bor i storstad som t.ex. Stockholm, Göteborg eller Malmö. Knappt en av tio, 6 procent, uppger att de bor på landsbygden.

Prenumeranter på RATS bor i något högre grad i storstad, 30 procent, jämfört med radiotidningsprenumeranter, 13 procent.

Tabell 4. Bostadsort

Bostadsort	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Storstad (Stockholm, Göteborg, Malmö)	15	13	30
Tätort	78	79	69
Landsbygden	6	7	1

Fråga 6. Boendeförhållande

Totalt är tre fjärdedelar, 74 procent sammanboende och en fjärdedel, 25 procent, ensamboende.

Tabell 5. Boendeförhållande

Boendeförhållande	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Sammanboende	74	74	73
Ensamboende	25	25	28
Boende med föräldrar/vårdnadshavare	0	0	0

Fråga 7. Vilken typ av bostad bor du i? Bor du i...

Den vanligast förekommande boendeformen är lägenhet, 75 procent av respondenterna. En femtedel, 21 procent, bor i villa eller radhus. 2 procent uppgav att de bor i ett servicehus. I undersökningen finns även enstaka personer som har

uppgett att de bor på institution eller sjukhem, de är dock få och utgör inte ens en procent av totalen. I vissa fall har även respondenten uppgett att han/hon bor i lägenhet även om bostaden klassas som servicehus eller institution.

Tabell 6. Boende

Boendeform	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Villa/radhus	24	24	26
Lägenhet	75	73	74
Servicehus – serviceboende - pensionärshotell	2	2	0
Institution – sjukhus – sjukhem - långtidsvård	0	0	0
Annat boende än ovan	0	0	0

Fråga 8, 9, 10. Vilken funktionsnedsättning har du?

Det är främst synnedsättning eller grav synskada som prenumeranterna uppger vara anledningen till behovet av taltidning.

Övervägande, 73 procent, av prenumeranterna har grav synnedsättning eller är blinda. Ytterligare 27 procent uppger att de är synsvaga. Av de som uppgett att de är synsvaga eller gravt synskadade/blinda har två tredjedelar, 65 procent, någon seende i sitt hushåll, varvid en tredjedel, 34 procent uppger att de inte har någon i hushållet som är seende. Det är främst de yngre, det vill säga de som är 64 år eller yngre som har någon seende i hushållet, 75 procent, medan de äldsta, 76 år eller äldre, i 57 procent av fallen har minst en seende i hushållet.

Fråga 11. Hur mycket påverkas ditt dagliga liv av ditt funktionshinder?

Närmare åtta av tio, 78 procent, upplever att deras funktionsnedsättning påverkar deras liv i stor utsträckning. De är främst de som är äldst, 76 år eller äldre, som uppger att deras funktionsnedsättning har stor påverkan på deras dagliga liv.

En femtedel, 19 procent, upplever att det påverkar dem till viss del.

Enbart 3 procent uppger att deras funktionsnedsättning inte påverkar dem i deras dagliga liv nämnvärt.

De som har sin dagstaltidning som RATS uppger i något högre utsträckning att funktionsnedsättningen de har påverkar deras dagliga liv i stor utsträckning, 90 procent, jämfört med de som får tidningen som Radiotidning, 76 procent.

Tabell 7. Påverkan på det dagliga livet

Funktionsnedsättningens påverkan	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Påverkas inte nämnvärt	3	3	1
Påverkas i viss utsträckning	19	21	9
Påverkas i stor utsträckning	78	76	90

Fråga 12. Är du medlem i något handikappförbund eller patientförening?

Totalt uppger sju av tio, 70 procent, att de *inte* är medlemmar i något handikappförbund eller patientförening. Det är främst männen som uppger att de inte är medlemmar, 79 procent, jämfört med kvinnorna, 60 procent.

Totalt av samtliga i undersökningen är 25 procent medlemmar i Synskadades Riksförbund, SRF.

Fråga 13. Hur viktigt är det för dig att kunna få en dagstidning uppläst?

För näst intill samtliga, 96 procent, är det viktigt att få en dagstidning uppläst. Tre fjärdedelar, 74 procent, uppfattar det till och med som mycket viktigt.

Det är främst personer som är över 76 år som har uppgett att det är mycket viktigt för dem att de får tidningen uppläst, 82 procent, jämfört med de yngre som är under 65 år, 56 procent.

De som läser sin dagstaltidning med RATS uttrycker i något högre grad att det är mycket viktigt för dem att få tidningen uppläst jämfört med dem som får sin upplästa tidning som radiotidning.

Tabell 8. Vikten av att få dagstidningen uppläst

	Procent	Procent	Procent
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket viktigt	74	73	85
Ganska viktigt	22	24	15
Varken eller	2	3	0
Ganska oviktigt	0	0	0
Inte alls viktigt	0	0	0

3.2 Tillgång och erfarenhet till teknik och talsyntes

Fråga 14, 15, 16. Har Du mobiltelefon? Använder du en eventuell MP3-spelare i mobiltelefonen? Av vilket skäl har du inte mobiltelefon?

Nio av tio, 89 procent, har mobiltelefon. Det är främst personer som är mellan 18 och 64 år som har mobiltelefon, 98 procent. Även en hög andel av de äldre har mobiltelefon. Cirka nio av tio, 89 procent som är mellan 65 och 75 år och åtta av tio, 83 procent, som är över 75 har mobiltelefon.

Enligt Kommunikationsmyndigheten PTS individundersökning 2010 är mobiltelefonpenetrationen 97 procent i Sverige².

Anledningarna till att man inte har en mobiltelefon har främst uppgetts vara att man inte har råd eller att man tycker att det är för dyrt, 45 procent av de som inte har mobiltelefon har uppgett det. En knapp tredjedel, 30 procent, uppger att de inte har behov av mobiltelefon då de ändå mestadels finns hemma där det finns fast telefon. 15 procent har inte mobiltelefon för att de inte hör i den. I några fall har anhörig svarat på enkätfrågorna och då angett att personen som lyssnar till dagstaltidning inte kan tala varför de inte har mobiltelefon. Övriga har inte velat eller riktigt kunnat ange varför de inte har mobiltelefon, ”det har bara inte blivit av” att man har en.

² Rapport Svenskarnas användning av telefoni & internet 2010, TNS SIFO. Individundersökning 2010. PTS rapportnummer PTS-ER 2010:25. Kommunikationsmyndigheten PTS.

Tabell 9. Har du mobiltelefon? (här efterfrågas vanlig mobiltelefon, inte RATS-mobil)

Mobiltelefon	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	89	89	93
Nej	10	11	6
Vet ej	1	0	1

Av de som har en mobiltelefon använder cirka en av tio, 7 procent, mobiltelefonen även som MP3-spelare. Av dem som är mellan 18-64 år använder en fjärdedel, 23 procent, MP3-spelare som finns i mobiltelefonen. Inom den äldsta åldersgruppen, 76 år eller äldre, använder ingen en eventuell MP3-spelare och endast 2 procent av de personer som är mellan 65 och 75 år gör det.

Det är främst målgruppen som prenumererar på RATS-tidning som använder sin mobiltelefon som MP3-spelare, 24 procent jämfört med de som har radiotidning, 4 procent.

Tabell 10. Använder du en eventuell MP3-spelare i mobiltelefonen?

Basen de som har mobiltelefon Användning av MP3 i mobiltelefon	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	7	4	24
Nej	91	94	76
Vet ej	2	2	0

Fråga 17. Har du MP3-spelare?

Frågan om personen har en MP3-spelare som är fristående och inte kopplad till mobiltelefonen, ställdes till samtliga. Totalt uppger 44 procent att de har en separat MP3-spelare.

Det är främst de yngre, det vill säga de mellan 18 och 64 år som har MP3-spelare. Sex av tio, 58 procent, av dem har MP3-spelare. Av dem som är mellan 65 och 75 år har 45 procent en MP3-spelare och 38 procent av dem över 76 år har en sådan spelare.

Tabell 11. Har du MP3-spelare?

MP3-spelare	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	44	44	45
Nej	55	55	54
Vet ej	1	0	1

Fråga 18. Har du tillgång till dator?

Totalt har sju av tio, 68 procent, tillgång till dator i hemmet eller någon annanstans där de kan låna en dator när de så behöver. En tredjedel, 32 procent, uppger att de inte har tillgång till dator.

Tabell 12. Har du tillgång till dator?

Dator	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning

Ja, egen/tillgång i hemmet	68	68	66
Ja, på jobbet	0	0	0
Ja, kan alltid låna när jag behöver, på bibliotek eller annan plats	0	0	0
Nej, har inte tillgång till dator	32	31	33
Vet ej/Vill ej svara	1	0	1

Fråga 19. Hur ofta brukar du använda datorn?

Av dem som har tillgång till dator uppger hälften, 52 procent, att de använder datorn praktiskt taget varje dag alternativt flera gånger i veckan även om det inte är varje dag. En fjärdedel, 26 procent, använder datorn mer sällan än flera gånger i veckan.

Totalt uppger en femtedel, 22 procent, som har tillgång till dator att de aldrig använder den.

Det är främst de äldre, över 65 år, som mer sällan eller aldrig använder dator, även om de har tillgång till en. Samma sak gäller respondenter utan funktionsnedsättningsanpassad dator.

Inom den del av målgruppen som har RATS-tidning använder sju av tio, 72 procent, datorn frekvent varje vecka. Medan tre av tio, 29 procent, använder datorn mer sällan eller aldrig.

Av prenumeranter med radiotidning som har tillgång till dator använder hälften, 50 procent, datorn frekvent varje vecka. Hälften använder den mer sällan eller aldrig.

Tabell 13. Hur ofta man använder datorn

Basen som har tillgång till dator	Användning av datorn		
	Procent Alla	Procent Radiotidning	Procent RATS-tidning
Ja, praktiskt taget varje dag	31	26	64
Ja, flera gånger i veckan	21	24	8
Ja, mer sällan	26	26	21
Nej, aldrig	22	25	8
Vet ej/Vill ej svara	0	0	0

Fråga 20. Är din dator anpassad för din funktionsnedsättning?

Av dem som har tillgång till dator uppger drygt hälften, 53 procent, att de har tillgång till dator men att den *inte* är anpassad för deras funktionsnedsättning. Det är främst de som är över 65 år som inte har tillgång till anpassad dator.

Totalt har 45 procent svarat att de har tillgång till en dator som är anpassad på något sätt för deras funktionsnedsättning. Sex av tio, 58 procent, av dem under 65 år har tillgång till anpassad dator.

Det vanligaste är att man har en skärmläsare, 29 procent. En femtedel, 20 procent, har uppgett att deras dator är anpassad med förstöringsprogram och en något lägre andel, 16 procent har talsyntes i den datorn de har tillgång till. Några procent, 5 procent, har uppgett att de har punktdisplay.

Sex av tio, 59 procent, som läser en Radiotidning uppger att de *inte* har tillgång till dator som är anpassad för deras funktionsnedsättning. De som har en anpassad dator, 38 procent, har främst skärmläsarprogram, 22 procent, och förstoringsprogram, 19 procent.

Prenumeranter av tidningar med RATS och som har tillgång till dator har nio av tio, 87 procent, en anpassad dator. Främst är det skärmläsarprogram, 74 procent, och talsyntes, 72 procent, som uppges att man har. En femtedel, 21 procent, uppger att de har punktdisplay.

Tabell 14. Är din dator anpassad för din funktionsnedsättning?

Basen som har tillgång till dator	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Dator			
Ja, med skärmläsarprogram	29	22	74
Ja, med talsyntes	16	8	72
Ja, med förstoringsprogram	20	19	23
Ja, med punktdisplay	5	2	21
(Har tillgång till någon anpassning)	45	38	87
Nej	53	59	13
Vet ej/Vill ej svara	2	2	0

Fråga 21. Har du tillgång till Internet?

Frågan ställdes till samtliga som har tillgång till dator. Har man tillgång till dator har man även i stort sett alltid även tillgång till Internet. Endast 4 procent uppger att de har tillgång till dator men inte tillgång till Internet. Det vill säga att 95 procent har svarat att de har tillgång till Internet i hemmet.

Enligt Kommunikationsmyndigheten PTS individundersökning 2010 har 91 procent i Sverige Internet i hemmet³. Vidare i samma rapport uppges att det är vanligare bland äldre (61-75 år) att *inte* ha tillgång till Internet i hemmet (19 procent). Åldersintervallen är inte riktigt desamma i PTS rapport och i denna studie. Här är intervallen satta till 65-75 år och vi utgår från enbart de som har uppgett att de har tillgång till dator. I den målgruppen har vi 12 procent som har tillgång till dator men inte till Internet.

³ Rapport Svenskarnas användning av telefoni & internet 2010, TNS SIFO. Individundersökning 2010. PTS rapportnummer PTS-ER 2010:25. Kommunikationsmyndigheten PTS.

Tabell 15. Har du tillgång till Internet?

Basen som har tillgång till dator Internet	Procent	Procent	Procent
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja, i hemmet	95	94	98
Ja, på jobbet	1	1	0
Ja, kan alltid låna Internet när jag behöver på bibliotek eller annan plats	1	1	0
Nej , har inte tillgång till Internet	4	4	2
Vet ej/Vill ej svara	1	1	0

Fråga 22. Vilken typ av Internet-uppkoppling har du?

Frågan ställdes till samtliga som har tillgång till Internet. Den vanligaste uppkopplingen till Internet är via bredband, 93 procent. I Sverige är bredband det vanligaste sättet att vara ansluten till Internet⁴.

En av tio, 10 procent, av RATS-läsarna har uppgett att de har mobilt bredband.

Tabell 16. Vilken typ av Internet-uppkoppling har du?

Basen som har tillgång till Internet	Procent	Procent	Procent
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mobilt bredband	3	2	10
Bredband via kabelnätet/fiber/ ADSL	93	94	83
Analogt modem	0	0	0
Vet ej/Vill ej svara	4	3	8

Fråga 23, 24, 25. Har du erfarenhet av talsyntes? Om inte erfarenhet; Har du medvetet undvikit talsyntes? Om ja; av vilken anledning har du undvikit talsyntes?

Totalt sett har 42 procent uppgett att de har erfarenhet av talsyntes. Det är främst yngre, under 65 år, 64 procent, och personer som har uppgett att de har tillgång till anpassad dator för sin funktionsnedsättning, 81 procent, som har erfarenhet av talsyntes.

En tredjedel, 33 procent, av de som har radiotidning har någon form av erfarenhet av syntetiskt tal.

Tabell 17. Har du erfarenhet av syntetiskt tal/talsyntes?

Talsyntes	Procent	Procent	Procent
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	42	33	100
Nej	55	64	0
Vet ej	3	3	0

Om man inte har erfarenhet av talsyntes tillfrågades man om det har varit ett medvetet val eller inte. Detta var för de flesta lite svårt att svara på då man inte var säker på om man valt bort något eller om det inte funnits.

⁴ Rapport Svenskarnas användning av telefoni & internet 2010, TNS SIFO. Individundersökning 2010. PTS rapportnummer PTS-ER 2010:25. Kommunikationsmyndigheten PTS.

Det är främst de äldre, 65 år eller äldre, och de som uppgett att de inte har tillgång till dator som säger att de inte direkt medvetet har gjort några val för att undvika talsyntes. ”Nej inte vad jag vet, taltidningen jag får på morgonen är inläst och den kom så när den beställdes och alla talböcker som jag läser är också inlästa av någon skådespelare, tror inte att jag kunnat välja där.” ”Vill nog gärna ha det som det är med en eller flera som har läst in nyheterna. Det känns som om någon sitter här hos mig och läser för mig!”

Ett fåtal som uppger att de har gjort ett medvetet val till att inte välja talsyntes alternativt inte fortsätta med talsyntes. Anledningarna är i första hand att det uppfattas som:

- ✓ Konstigt
- ✓ Enformigt
- ✓ Monotont
- ✓ Hackigt

Rösten gör att det blir jobbigt att lyssna till de upplästa texterna.

Fråga 26. Från vilket/vilka sammanhang har du erfarenhet av talsyntes?

Den erfarenhet man har från talsyntes har man i första hand från datorn, 66 procent. Hälften, 49 procent, har erfarenhet från talböcker med talsyntes och en tredjedel, 35 procent, har erfarenhet av talsyntes via taltidningar.

Det är åldersgruppen yngre, 18-64 år, som främst utmärker sig genom att ha erfarenhet av talsyntes via talböcker, 66 procent.

Det finns en trend som visar att de som har erfarenhet av talsyntes via dator och/eller talböcker i högre utsträckning är yngre, 18-64 år. De har en dator som de använder ofta, det vill säga varje dag eller flera gånger i veckan, och datorn är anpassad för deras funktionsnedsättning.

Prenumeranter på RATS-tidning har i första hand erfarenhet av syntetiskt tal just via taltidningen. 44 procent har också erfarenhet via dator och en knapp tredjedel, 30 procent, har det via talböcker.

Närmare åtta av tio, 77 procent, som har någon erfarenhet av talsyntes och prenumererar på en radiotidning har erfarenheten från dator och/eller sex av tio, 59 procent, har erfarenhet av talsyntesröst genom talböcker.

Tabell 18. Från vilket/vilka sammanhang har du erfarenhet av talsyntes?

Basen erfarenhet av talsyntes Talsyntes	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Taltidningar	35	4	99
Talböcker	49	59	30
Datorer	66	77	44
Text TV	2	3	0
Textremsa	2	0	5
Annat	0	1	0

Fråga 27. Vilken av följande två egenskaper hos en talsyntes rankar du högst, tydlighet eller naturlighet?

De intervjuade fick ange vilken egenskap som de rankar som högst när de lyssnar till talsyntes. Tydlighet rankas högst av de flesta, 69 procent, när man skall välja mellan tydlighet och naturlighet. Det är inte lätt att entydigt svara på vilket man värderar som viktigast. Det framkommer i kommentarer att vikten av tydlighet respektive naturlighet är beroende av olika omständigheter. Vissa uppger att de blivit mer beroende av en tydlig röst när de blivit äldre och hörseln försämrats. Medan några förespråkar naturlighet med motiveringen att man vill lyssna till en röst som är behaglig och som läser upp med rytm och känsla. En naturlig röst kan dock inte utesluta tydlighet.

Tabell 19. Vilken av följande två egenskaper hos en talsyntes rankar du högst?

Basen erfarenhet av talsyntes Talsyntes	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Tydlighet	69	65	78
Naturlighet	31	35	23

Fråga 28. Om erfarenhet av talsyntes finns; vilken eller vilka talsyntesröster?

Totalt sett vet inte hälften, 49 procent, av dem som har erfarenhet av talsyntes vad rösten heter. Vid andra mätningar⁵ som TPB har gjort om kännedomen om vilken röst man har erfarenhet av har det också visat sig att okunskapen är hög, mellan drygt hälften och cirka 70 procent vet inte vad rösten heter. Det finns även en osäkerhet i svaren då svarsalternativen lästes upp och respondenten tyckte sig i vissa fall känna igen namnet.

Drygt hälften av respondenterna i denna studie, 51 procent, har med andra ord kännedom om vilken talsyntesröst de har erfarenhet av. Främst har man erfarenhet av talsyntesrösten Ingmar, 49 procent. En tredjedel, 34 procent, har erfarenhet av rösten Ann-Marie, en femtedel, 19 procent, av Erik och en av tio, 13 procent, uppger att de har erfarenhet av talsyntesrösten Ingrid.

⁵ Acceptansundersökning III 2005/2006, En utvärdering av fulltextbok inläst med talsyntes till studenter, Utredningsinstitutet HANDU, Talboks- och punktskriftsbiblioteket. En studie med fokus på teknik, läsvana och läsupplevelse bland talbokslåntagare på folkbibliotek, länstidningsprenumeranter och studenter som tar del av inläst litteratur, Utredningsinstitutet HANDU, Taltidningsnämnden och Talboks- och punktskriftsbiblioteket. 2008.

De prenumeranter som har radiotidning har uppgett att de har erfarenhet av flera olika talsyntesröster. I genomsnitt har de erfarenhet av 1,5 röster medan de med RATS-tidning i genomsnitt har uppgett en (1) röst.

Tabell 20. Vilken eller vilka talsyntesröster har du erfarenhet av?

Basen har erfarenhet av talsyntes Talsyntesröst	Procent		Procent
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ingemar	49	52	41
Ann-Marie	34	40	23
Emma	2	3	1
Erik	19	21	16
Ingrid (Nuance)	13	16	8
Orpheus	3	4	3
Folke	7	7	5
Tora	0	1	0
Vet inte/Vill ej svara	49	47	53

Fråga 29. Hur ofta använder du talsyntes/syntetiskt tal?

Totalt sett uppger 44 procent av de som har erfarenhet av talsyntes att de lyssnar till syntetiskt tal praktiskt taget varje dag, ytterligare 14 procent det flera gånger i veckan. Närmare tre av tio, 27 procent, lyssnar till talsyntes mer sällan än flera gånger i veckan och drygt en av tio, 15 procent, har erfarenhet av talsyntes men använder det aldrig längre.

Sammanfattningsvis kan sägas att drygt hälften, 58 procent, av de som har erfarenhet av syntetiskt tal använder sig av en talsyntesröst åtminstone varje vecka medan något mindre än hälften mer sällan eller aldrig lyssnar till syntetiskt upplästa texter. Det är främst läsare av RATS-tidningar som – naturligtvis – har uppgett att de läser med talsyntes frekvent, medan sex av tio, 61 procent, av dem som har radiotidning sällan eller aldrig använder talsyntes.

Tabell 21. Hur ofta använder du talsyntes/syntetiskt tal?

Basen erfarenhet av talsyntes Frekvens av nyttjande av talsyntes	Procent		Procent
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Praktiskt taget varje dag	44	18	98
Flera gånger i veckan	14	21	0
Mer sällan	27	39	1
Aldrig	15	22	1

Fråga 30. Bedömer du att det tar tid att vänja sig vid att lyssna på talsyntes, i så fall hur lång tid?

Ingen respondent med erfarenhet av talsyntes uppger att man vänjer sig direkt med talsyntesen. En av tio, 10 procent, uppger att man vänjer sig efter ett par dagar eller efter ett par tillfällen.

Hälften, 50 procent, uppger att det tar flera veckor att vänja sig vid att lyssna till en talsyntes. Några respondenter kommenterade att det förstås beror på hur mycket man läser, man kanske inte lyssnar så frekvent i början när man är ovan varför det kan ta längre tid att vänja sig. En dryg tredjedel, 35 procent, uppger att det tar flera månader att vänja sig.

En mindre andel, 4 procent, upplever att det tar flera år. Någon enstaka person uppger att man aldrig vänjer sig.

Några respondenter kommenterade svaret med att man vänjer sig men att det inte behöver betyda att man upplever "läsglädje". Man kan tolka de spontana kommentarerna som gavs som att det handlar om vad man läser, är det fakta som skall läsas kan det vara ok med en syntetisk röst men är det något man skall uppleva känsla i förordas inte talsyntes. "Jag tycker att det går bra att läsa min tidning med syntetiskt tal för jag får allt i tidningen och kan själv avgöra vad jag är intresserad av att lyssna till."

De prenumeranter som läser sin tidning som RATS har i högre grad uppgett att den går något snabbare att vänja sig vid talsyntes än de som prenumererar på radiotidning.

Tabell 22. Bedömer du att det tar tid att vänja sig vid att lyssna på talsyntes, i så fall hur lång tid?

Basen erfarenhet av talsyntes	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Invänjning av att lyssna till talsyntes			
Man vänjer sig direkt	0	0	0
Det tar ett par dagar/ett par tillfällen	10	8	15
Det tar flera veckor	50	39	73
Det tar flera månader	35	46	13
Det tar flera år	4	6	0
Jag har aldrig riktigt vant mig	0	1	0
Vet ej/ ej svar	0	1	0

Fråga 31. Är det viktigt för dig att kunna välja om du vill lyssna till en manlig eller kvinnlig talsyntes?

För majoriteten är det inte viktigt att kunna välja just en manlig eller en kvinnlig röst utan situationen avgör när man anser att man vill lyssna till det ena eller det andra. Innehållet i det man skall lyssna till kan vara avgörande för vilken röst man föredrar.

De flesta, 64 procent, har svarat att det inte är viktigt att få välja kön på talsyntesrösten. En av tio, 12 procent, har svarat att man inte vet eller inte kan svara eftersom det är mer eller mindre viktigt beroende på situation.

Cirka en fjärdedel har tagit ställning för att det är viktigt att kunna få välja röst och då främst den manliga rösten. En femtedel, 21 procent uppgett att de föredrar en manlig röst framför en kvinnlig medan 3 procent har uppgett att de helst lyssnar till en kvinnlig röst.

Tabell 23. Är det viktigt för dig att kunna välja om du vill lyssna till manlig eller kvinnlig talsyntes?

Basen erfarenhet av talsyntes	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Val av talsyntes			
Ja, manlig	21	23	16
Ja, kvinnlig	3	4	1
Nej, inte viktigt	64	70	53
Vet ej/vill inte svara	12	4	30

Fråga 32. Vilken typ av talsyntesröst har du lättast att förstå?

Näst intill samtliga respondenter har uppgett att de inte har någon uppfattning eller att det inte har någon betydelse om talsyntesrösten är manlig eller kvinnlig. Det var svårt att ta ställning och att ha en uppfattning då man ofta upplever att det är beroende på vad man skall läsa som styr. Så visst har det betydelse men det är från situation till situation. En annan aspekt på resultatet är att hälften av de som uppger att de har erfarenhet av talsyntes använder det sällan eller aldrig vilket också bidrar till att man inte har en klar uppfattning om hur det är eller var att lyssna till det ena eller det andra.

Tabell 24. Vilken typ av talsyntesröst har du lättast att förstå?

Basen erfarenhet av talsyntes Val av talsyntes	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
En kvinnlig röst	2	2	1
En manlig röst	5	7	1
Ingen uppfattning/har ingen betydelser	92	30	98
Vet svar/vet ej	0	1	0

En respondent kommenterar frågorna om manlig och kvinnlig röst enligt följande; *”Det är viktigt att få välja röst men jag vill kunna alternera. Till exempel om jag får ett mail från min väninna så vill jag inte få brevet uppläst med en manlig röst, det blir konstigt, så jag vill då välja en kvinnlig röst. Jag kan inte svara på om det är lättare att förstå en manlig eller kvinnlig röst för det har även att göra med vad det är för text, vissa kvinnliga röster är bra medan ibland är det tvärt om. Jag har ett paket med sex olika röster, fyra svenska röster och två engelska röster, som jag prövar mig fram med när jag skall läsa.”*

3.3 Dagstaltidningar

Fråga 33. Vad har du för upplästa tidningar idag?

Samtliga som har besvarat undersökningen har enligt uppgift en dagstaltidning, vissa prenumeranter har dock uppfattat att deras tidning är en länstaltidning även om Taltidningsnämnden benämner tidningen som dagstidning. I vissa fall har även personerna en kombination av olika tidningar varför summeringen överstiger 100 procent. Totalt sett har 97 procent sagt att de har en dagstidning. En femtedel, 18 procent, har uppgett att de har en länstaltidning och två procent har enligt uppgift även en tidskrift uppläst.

Det är främst de äldre, 76 år eller äldre, som uppger att de har enbart en dagstaltidning medan de yngre i högre utsträckning preciserar eller uppger att de har/även har en länstaltidning.

Tabell 25. Vad har du för upplästa tidningar idag?

Upplästa tidningar	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Dagstidning	97	97	95
Länstaltidning	18	18	19
Tidskrift	2	2	3

Fråga 34. Hur fick du reda på att det finns uppläst dagstidning?

Det vanligaste sättet att komma i kontakt med en uppläst dagstidning är att man har fått informationen av en bekant eller anhörig alternativt genom en annons i tidningen.

Totalt uppger över hälften, 53 procent, att de fått vetskap genom någon anhörig eller bekant om att de kan få en dagstidning uppläst. En tredjedel, 32 procent, uppger att de fått reda på detsamma genom syncentralen. Totalt har en av tio, 11 procent, fått reda på dagstaltidningen via annons i tidningen.

De som är under 65 år har i högre utsträckning fått reda på att det finns upplästa dagstidningar genom syncentralen, jämfört med äldre. De äldre, 65 år eller mer, har främst fått informationen om upplästa dagstidningar via anhöriga eller bekanta.

RATS-tidningsläsarna har främst fått vetskapen om upplästa dagstaltidningar via syncentralen medan radiotidningsläsare främst har fått kunskapen via anhöriga eller bekanta. Drygt hälften, 55 procent, av RATS-tidningsläsarna har fått vetskap om upplästa tidningar via syncentralen medan sex av tio, 58 procent, av de som prenumererar på radiotidning har främst fått kunskap om dagstaltidningar via anhöriga eller bekanta.

En fjärdedel, 23 procent, av RATS-prenumeranterna har fått vetskap om dagstaltidningar via en hjälpmedelskonsulent.

En av tio, 12 procent, av radiotidningsläsarna har sett en annons om upplästa dagstidningar i den tryckta tidningen.

Tabell 26. Hur fick du reda på att det finns upplästa dagstidningar?

Informationskanaler	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Handikapporganisation	5	4	9
Annons i tidning	11	12	0
Syncentralen	32	28	55
Heminstruktör	0	0	1
Hjälpmedelskonsulent	1	1	23
Bekant/anhörig informerade	53	58	18
Annan	2	2	0
Kommer inte ihåg	6	5	0
Vill ej svara	0	0	0

”Om inte mina barn hade ordnat med tidningen som taltidning hade jag inte vetat om att det finns. Många av mina bekanta har aldrig hört talas om att den möjligheten finns.”

Fråga 35. Hur får du din upplästa dagstidning idag? Som ...

Totalt tar cirka sju av tio, 72 procent, av de svarande i studien emot sin upplästa tidning som en radiotidning. Drygt en av tio, 14 procent, tar emot sin tidning som RATS-tidning. Drygt en av tio, 14 procent, har tidningen i form av en CD-tidning. Resultatet är kopplat till urvalet.

Tabell 27. Hur får du din upplästa dagstidning idag?

Upplästa tidningar	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Radiotidning	72	84	0
Kassettidning	0	0	0
RATS-tidning	14	0	100
CD-tidning	14	16	0
Dator-tidning	0	0	0
Vet ej/Vill ej svara	0	0	0

Fråga 36, 37. Hur läser du din upplästa dagstidning?

Det vanligaste sättet är att läsa sin upplästa tidning är med en radiomottagare. Sju av tio, 72 procent, av dagstaltidningsläsarna läser sin tidning via en radiotidningsmottagare och en av tio, 13 procent, uppger att de läser tidningen med en CD-spelare.

Totalt i studien läser 14 procent sin dagstaltidning via en RATS-mobiltelefon.

Fördelningen mellan upplästa dagstidningar med radiomottagning, RATS, CD etcetera är styrt av urvalet.

Tabell 28. Hur läser du din upplästa dagstidning?

Upplästa tidningar	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Med radiotidningsmottagare	72	83	0
Med RATS- mobiltelefon	14	0	100
Med kassettbandspelare	0	0	0
Via mobiltelefon	0	0	0
På MP3-spelare	0	0	0
Med CD-spelare	13	16	0
Med DAISY-spelare	1	1	0
På/via dator (Internet)	0	0	0
Vet ej/Vill ej svara	0	0	0

Om respondenten får sin dagstaltidning via radiotidningsmottagare är det främst i en Adela.

Tabell 29. Är radiomottagaren en ...?

Basen som har radiotidningsmottagare	Procent
Är det en ...	Radiotidning
Adela	96
Med kassett	4

Fråga 38. Vilken talsyntesröst använder du dig av? (Frågan ställdes till RATS-läsarna)

Som tidigare nämnts saknar en hög andel kunskap om vad den eller de talsynteser de lyssnar till heter. Över hälften, 56 procent, av dem som har sin dagstaltidning som RATS-tidning känner inte till vilken röst tidningen blir uppläst med.

En dryg tredjedel, 35 procent, uppger att de har sin tidning uppläst med rösten Ingmar. En av tio, 10 procent, använder sig av rösten Ann-Marie. En liten andel, 3

procent, använder sig av Erik. Eftersom svarsalternativen (rösterna) lästes upp finns en osäkerhet i resultatet genom att respondenten kan ha svarat att de använder en röst bara på grund av att de tycker sig känna igen namnet.

Tabell 30. Vilken talsyntesröst använder du dig av?

Basen som har RATS-mobiltelefon/dator	Procent
Talsyntesröst	RATS-tidning
Ingmar	35
Ann-Marie	10
Emma	0
Erik	3
Vet ej	56

Fråga 39, 40. Hur upplever du att rösten är?

Oavsett hur man läser sin upplästa tidning uppger näst intill samtliga, 97 procent, att den röst som läser upp dagstidningen upplevs som bra. Åtta av tio, 77 procent, uppfattar den som mycket bra och ytterligare en femtedelar, 20 procent, upplever rösten som ganska bra. Det kan konstateras att mycket få är missnöjda med den röst som läser upp deras tidning.

De prenumeranter som läser radiotidning uttalar i högre grad att de är mycket nöjda med rösten jämfört med de som har RATS-tidning. En fjärdedel, 23 procent, är mycket nöjda och ytterligare tre fjärdedelar, 76 procent, är ganska nöjda.

85 procent av RATS-läsarna uppfattar upplevelsen av rösten som ganska bra och ytterligare en av tio, 13 procent, uppger att den varken är bra eller dålig. Enbar 3 procent upplever rösten som mycket bra.

Om rösten inte uppfattas som bra tillfrågades den intervjuade personen om vad som uppfattas som mindre bra eller dåligt. Om texten är uppläst med mänskligt tal varierar uppfattningen om hur rösten är beroende på vem som läser upp och på hur svårt det är att höra vad som sägs. Även de som är nöjda med röstupplevelsen att det beror på inläsare, även om det mesta uppfattas som bra.

Om rösten är syntetisk, som i RATS-tidningarna, uppfattas den ibland som entonig och enformig att lyssna till vilket medför att det blir tröttsamt att ta del av tidningen. Ibland uppges talsyntesljudet vara hackigt varför det blir jobbigt att lyssna till.

Tabell 31. Hur upplever du att rösten är?

Rösten	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket bra	20	23	3
Ganska bra	77	76	85
Varken bra eller dåligt	2	1	13
Ganska dåligt	0	0	0
Mycket dåligt	0	0	0
Vet ej/Vill ej svara	0	0	0

Fråga 41. Har du även läst tidningar på andra sätt?

Tre av tio, 28 procent, har även läst sin dagstaltidning på andra sätt än vad de gör idag. Flera tidningar har lagt om distributionen eller erbjudit andra valmöjligheter att ta emot tidningen på vilket medför att en hög andel har tagit emot och läst sin upplästa tidning på andra sätt än vad de gör idag.

Främst har de som idag läser med RATS även läst tidningar på andra sätt, åtta av tio, 79 procent, har haft andra varianter tidigare. Den motsatta bilden visas bland radiotidningsläsare där en femtedel, 20 procent, har läst tidningar på andra sätt än idag.

Tabell 32. Har du även läst tidningar på andra sätt?

Läst på andra sätt	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	28	20	79
Nej	71	79	21
Vet ej/Vill ej svara	1	0	0

Fråga 42. Om man läst dagstaltidningar på andra sätt än idag; På vilka sätt?

Om man har läst tidningen på andra sätt än på det media som man har idag handlar det främst om kassett- eller CD-spelare. Knappt två tredjedelar, 64 procent, av dem som läst på andra sätt har läst med kassett, och en fjärdedel, 24 procent, har tidigare fått sin taltidning som CD-tidning.

Det är främst de äldre, 76 år eller mer, som har bytt från kassett till annat medium.

Det finns en trend som visar att de som idag har sin dagstaltidning som radiotidning främst har haft tidningen tidigare på kassett. Sju av tio, 77 procent, av radiotidningsläsarna har tidigare läst dagstaltidningar med kassett.

Respondenter som idag läser sin dagstaltidning med RATS har i högre utsträckning läst på flera olika sätt jämfört med radiotidningsläsarna. I genomsnitt har radiotidningsläsarna läst dagstaltidningar på ett (1) annat sätt medan de som har RATS-tidning uppger 1,3 andra sätt på vilka de har läst tidigare.

Det vanligast förekommande är att de som läser med RATS har läst tidningar med CD-spelare, 56 procent, och/eller kassett, 43 procent.

Tabell 33. Vilka andra medium man läst dagstaltidning på

Upplästa tidningar	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Med radiotidningsmottagare	5	0	3
Med kassett	64	77	43
Via mobiltelefon	1	3	0
På MP3-spelare	0	0	0
Med CD-spelare	24	7	56
Med DAISY-spelare	8	6	14
På/via dator (Internet)	8	9	13
Annat	1	1	0
Vet ej/Vill ej svara	1	1	0

Fråga 43, 44. Om man läst dagstaltidningar på andra sätt än idag; hur fungerade det?

Åtta av tio, 79 procent, uppfattade att det fungerade bra på det vis som de fick tidningen på tidigare. De som kommenterat att det inte var så bra har främst hänvisat till att det var gammal teknik som innebar att läsningen inte blev så flexibel eftersom man inte lika lätt kunde få en överblick över innehållet, hoppa mellan stycken, lyssna var man vill och att ljudet inte var av samma kvalitet. Dagens teknik är mer komplex med fler val än att enbart sätta på och stänga av, vilket uppfattas som en positiv utveckling. *”Jag tror även att man kanske har blivit lite mer kräsen idag för att det finns så mycket ny teknik som man känner till men inte kan använda så då vill man att det skall fungera med den teknik som man kan läsa sin upplästa tidning med. Till exempel blir man lite irriterad när man måste lyssna på allt när man inte kan hoppa mellan reportagen för att de inte satt in rubriker. Vem vill alltid lyssna till sporten till exempel? Samtidigt så fungerar det ju faktiskt ganska bra!”*(RATS-läsare)

Följande frågor, 45 till 48, ställdes enbart till dem som har sin dagstaltidning som radiotidning, CD och kassett inkluderat.

Fråga 45. Kan du tänka dig att läsa din dagstaltidning med syntetiskt tal?

En av tio, 8 procent, uppger att de kan tänka sig att läsa sin tidning med syntetiskt tal. Det är främst yngre mellan 18–64 år, det vill säga, de som har och använder mycket teknik idag såsom mobiltelefon, MP3-spelare, dator som de använder ofta och som är anpassad, som kan tänka sig att lyssna till en dagstaltidning med talsyntes.

Även den femtedel, 21 procent, som säger ”ja, kanske” till att läsa tidningen med talsyntes är främst de yngre, 18-64 år, som använder datorn ofta och har en anpassad dator.

Totalt uppger drygt en av tio, 15 procent, att de inte kan tänka sig att läsa en dagstaltidning med syntetiskt tal.

Den största andelen som idag inte läser dagstaltidningen med talsyntes, det vill säga de som *inte* har RATS-tidning, uppger att de inte vet. Över hälften, 56 procent, uppger att de inte vet om de skulle kunna tänka sig att läsa en tidning med talsyntesröst, oftast med motiveringen att man inte vet hur det är. Av de som *inte* har erfarenhet av syntetiskt tal uppger 73 procent att de inte vet om de kan

tänka sig att läsa tidningen med talsyntes. Av de som har erfarenhet av syntetiskt tal har 44 procent uppgett ”Ja, kanske” till att kunna läsa tidningen med talsyntes.

Tabell 34. Kan du tänka dig att läsa din dagstidning med syntetiskt tal?

Basen radiotidningsprenumeranter	Procent
Tidning uppläst med talsyntes	Radiotidning
Ja	8
Ja, kanske	21
Nej	15
Vet inte	56

Fråga 46. Om man inte kan tänka dig att läsa sin dagstidning med syntetiskt tal; vilka är de viktigaste skälen till att du inte kan tänka dig att läsa din dagstidning med talsyntes?

De främsta anledningarna till att man inte vill läsa sin dagstidning med syntetiskt tal är att det är svårt att höra och jobbigt att lyssna till, att det låter konstigt, man vill ha en mänsklig röst som läser och att det är svårt att vänja sig med syntetiskt tal samt att man faktiskt är nöjd med det man har idag.

Tabell 35. Varför man inte kan tänka sig läsa sin dagstidning med syntetiskt tal.

Basen radiotidningsprenumeranter som inte kan tänka sig läsa med syntetiskt tal	Procent
Nöjd som det är/vill inte ha något nytt	37
Låter konstigt/vill ha en mänsklig röst/svårt att vänja sig	22
Har hört av andra att det är dåligt	3
Jobbigt/svårt att höra	16
Hör dåligt	4
Vet inte vad det är/vet inte hur det fungerar	15
Vet inte/Ingen anledning	3

Öppna svar som kodats

Fråga 47. Saknar du texter i tidningen? (till ex. börssidor, annonser)

En femtedel, 20 procent, upplever att de saknar texter i sin upplästa tidning såsom annonser, familjedelen, bilagor som kommer med tidningen och lokala nyheter. Det är främst yngre, 18-64 år, som saknar texter i tidningen, 34 procent.

Totalt sett är åtta av tio, 79 procent, radiotidningsläsare nöjda och saknar inga texter i tidningen. Det är främst den äldsta gruppen, 76 år eller mer, som är nöjd och inte saknar texter, 85 procent saknar inget tidningsinnehåll.

Tabell 36. Saknar du texter i tidningen?

Basen radiotidningsprenumeranter	Procent
Delar som man saknar i tidningen	Radiotidning
Ja, annonser	10
Ja, lokala nyheter	4
Ja, familjedelen	10
Ja, TV-bilaga	0
Ja, bilagor som kommer med tidningen	5
Ja, annat	1
Nej	79
Vet inte/vill inte svara	1

”Jag saknar annonser i tidningen. Nu får jag inte veta vad som är på gång och även om jag inte rör på mig så mycket längre så kanske det skulle vara trevligt att gå på något musikevenemang som det var härom veckan. Nu fick jag bara veta hur det var efteråt när de skrev om det.”

”Jag saknar mer av de lokala nyheterna, ofta blir det bara de stora händelserna.”

Fråga 48. Inlästa tidningar är ett urval från hela dagstidningen, hur nöjd eller missnöjd är du med urvalet som görs?

Radiotidningsprenumeranterna är nöjda med det urval som görs från hela dagstidningen, 93 procent uppger sig vara mycket eller ganska nöjda.

Äldre, 75 år eller äldre, uppger i högre grad att de är mycket nöjda, 25 procent, jämfört med yngre, 18-64 år, där 4 procent uppger att de är mycket nöjda. Medan yngre, 18-64 år, i högre utsträckning, 90 procent, uppger att de är ganska nöjda jämfört med den äldsta gruppen, 68 procent.

Tabell 37. Hur nöjd eller missnöjd man är med urvalet i tidningen

Basen radiotidningsprenumeranter	Procent
Urvalet av inlästa texter ur tidningen	Radiotidning
Mycket nöjd	19
Ganska nöjd	74
Varken nöjd eller missnöjd	6
Ganska missnöjd	1
Mycket missnöjd	0

”Vore konstigt om jag prenumererade på tidningen om jag inte vore ganska nöjd med den, är man inte nöjd kan man ju byta till annan tidning även om det inte finns så många att välja på lokalt.”

Följande frågor ställdes åter till samtliga respondenter.

Fråga 49, 50. Hur upplever du generellt att det är att läsa en uppläst dagstidning?

Generellt upplevs det som bra att ta del av/läsa en dagstaltidning. Näst intill samtliga, 99 procent har upplevelsen av att det är bra att läsa en uppläst dagstidning. Hälften, 58 procent, upplever det som mycket bra och 41 procent uppger att det är ganska bra.

De som idag läser sin dagstidning med RATS uppger i något högre utsträckning att det är ganska bra medan de som läser en radiotidning övervägande uppger mycket bra.

Upplevelsen av att läsa en uppläst dagstidning värderas som *mycket bra* av 62 procent som har radiotidning och 39 procent av de som har RATS-tidning. En högre andel RATS-läsare ger uttryck för att upplevelsen är *ganska bra*, 60 procent, jämfört med de som läser radiotidning där 38 procent uppfattar det som *ganska bra*.

Tabell 38. Upplevelsen av att läsa en uppläst dagstidning

Generellt bra/dåligt	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket bra	58	62	39
Ganska bra	41	38	60
Varken bra eller dåligt	0	0	0
Ganska dåligt	0	0	1
Mycket dåligt	0	0	0

Fråga 51. Behöver du anstränga dig för att förstå vad som sägs?

Sällan behöver prenumeranterna av upplästa dagstidningar anstränga sig ofta för att förstå vad som sägs. Totalt sett uppger endast 4 procent att de upplever att de får anstränga sig ofta för att förstå vad som sägs.

Det är främst de äldsta, 76 år eller äldre, som uppger att de får anstränga sig något för att förstå vad som sägs, 61 procent. En femtedel, 20 procent, av de yngre 18-64 år upplever det.

Radiotidningsläsare uppger i något högre utsträckning att de behöver anstränga sig ibland eller ofta för att förstå vad som sägs jämfört med RATS-läsarna.

Tabell 39. Behöver du anstränga dig för att förstå vad som sägs?

	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja, ofta	4	5	1
Ja, ibland	42	44	30
Nej, inte alls	53	50	69

Fråga 52. Hur nöjd eller missnöjd är du med mottagaren/spelare?

Totalt sett är 98 procent av prenumeranterna mycket eller ganska nöjda med sin mottagare/spelare. Det är främst yngre under 65 år som är ”mycket nöjda”, 85 procent.

En av tio, 8 procent, av RATS-läsarna uppger sig vara varken nöjda eller missnöjda alternativt ganska missnöjda med mottagaren/spelaren.

Tabell 40. Hur nöjd eller missnöjd man är med mottagaren/spelare

Mottagaren/spelaren	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket nöjd	45	43	53
Ganska nöjd	54	56	40
Varken nöjd eller missnöjd	1	1	5
Ganska missnöjd	0	0	3
Mycket missnöjd	0	0	0

Fråga 53, 54. Hur tycker du att knappsetsen fungerar?

Knappsetsen på den utrustning som man använder för att lyssna till sin dagstidning uppfattas av de flesta, 98 procent, som mycket bra eller ganska bra.

En slutsats man kan dra är att RATS-läsarna är något mindre nöjda än de som läser med andra tekniker. Samtidigt är 88 procent av RATS-läsarna nöjda. I de fall där man inte anser att det fungerar så bra har man hänvisat till att det är svårt att hitta/navigera, svårt att använda ”när händerna inte längre fungerar så bra”, att ”det är pilligt och svårt att hantera spelaren”.

Tabell 41. Upplevelsen av hur knappsetsen fungerar

Knappsetsen	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket bra	34	31	35
Ganska bra	63	68	53
Varken bra eller dåligt	2	0	10
Ganska dåligt	0	0	3
Mycket dåligt	0	0	0

Fråga 55, 56. Hur tycker du att ljudet är?

Även ljudet uppfattas som bra av samtliga. Främst uppfattas ljudet som ”ganska bra”, 83 procent. Totalt uppfattar 16 procent av prenumeranterna att ljudet är mycket bra. Det är främst RATS-läsare som uppger att ljudet är *mycket* bra, 25 procent.

Tabell 42. Upplevelsen av ljudet

Ljudet	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket bra	16	15	25
Ganska bra	83	85	75
Varken bra eller dåligt	0	0	0
Ganska dåligt	0	0	0
Mycket dåligt	0	0	0

Fråga 57, 58. Hur lätt eller svår tycker du att mottagaren/spelaren är att använda?

Mottagaren eller spelaren som man använder för uppläsning av dagstidningen uppfattas av nästan samtliga respondenter som ganska eller till och med mycket lätt att använda.

Kommentarer som att mottagaren varken är lätt eller svår eller ganska svår att använda kommer främst från RATS- prenumeranter . Det kan handla om att det är svårt att hitta i texten, att det är jobbigt att behöva lyssna till allt, speciellt då inspelningen inte har taggar som gör att man kan hoppa mellan artiklar.

Tabell 43. Upplevelsen av hur mottagaren är att använda

Mottagaren/spelaren	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket lätt	60	63	43
Ganska lätt	39	37	51
Varken lätt eller svår	1	0	4
Ganska svår	0	0	3
Mycket svår	0	0	0

Fråga 59. Hur uppfattar du priset på den upplästa dagstidningen?

Totalt uppfattar sex av tio, 58 procent, priset på den upplästa dagstidningen som varken högt eller lågt. Knappt tre av tio, 28 procent, uppfattar tidningens pris som ganska eller till och med mycket lågt. En av tio, 12 procent, tycker att priset är högt.

Det är främst yngre som uppfattar priset som lågt.

De som har sin upplästa dagtidning med RATS har i högre utsträckning uppfattningen att priset på tidningen är högt, 24 procent, jämfört med Radiotidningsläsarna.

Tabell 44. Upplevelsen av priset på dagstidningen

Priset	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket högt	1	1	3
Ganska högt	11	9	21
Varken högt eller lågt	58	61	40
Ganska lågt	26	25	34
Mycket lågt	2	2	0
Vet inte	3	3	3

De som har uppgett att de inte vet har oftast någon annan, till exempel en anhörig, till hjälp som betalar och sköter prenumerationen.

Fråga 60 - 62 ställdes till de prenumeranter som har sin upplästa dagstidning som radiotidning eller RATS-tidning.

Fråga 60. Känner du till att det finns telefonsupport?

Kännedomen om att det finns telefonsupport för prenumeranter som har radiotidning eller RATS har ökat de två senaste åren⁶. Två tredjedelar, 66 procent av prenumeranterna känner till att det finns en telefonsupport att kontakta. Av de

⁶ Prenumeranter på upplästa dagstidningar. En studie med fokus på teknik, läsvana och upplevelse. Utredningsinstitutet HANDU. 2008. Taltidningsnämnden och Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

som har radiotidning känner 65 procent till att det finns telefonsupport. Tre fjärdedelar, 74 procent, av de som läser med RATS känner till sin telefonsupport.

Tabell 44. Kännedom om telefonsupport

Basen de som har radiotidningsmottagare/ RATS	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Känner till telefonsupporten			
Ja	66	65	74
Nej	33	34	26
Vet ej/Vill ej svara	1	1	0

Fråga 61. Har du varit i kontakt med telefonsupporten? Och hur nöjd var du med supporten i så fall?

Det är främst RATS-prenumeranter som har varit i kontakt med telefonsupporten. Hälften, 49 procent, av de som läser RATS-tidning har varit i kontakt med telefonsupporten. En femtedel, 19 procent, av radiotidningsprenumeranterna uppger att de varit i kontakt med telefonsupporten.

Tabell 45. Varit i kontakt med telefonsupport

Basen de som har radiotidningsmottagare/ RATS	Procent	
	Radiotidning	RATS-tidning
Känner till och varit i kontakt med telefonsupporten		
Ja, support för radiotidningar	19	-
Ja, support för RATS	-	49
Nej	81	51

Fråga 62. Om man varit i kontakt med supporten; Hur nöjd var du med supporten?

Har man har varit i kontakt med supporten är man också ganska eller till och med mycket nöjd med kontakten. Några få procent känner sig varken nöjda eller missnöjda, några av dessa respondenter kommenterade sitt svar med att de inte kunde få den hjälp de efterfrågade men att det inte var supportens fel då de behövde hjälp på plats.

De med RATS-tidning uttrycker i högre utsträckning att de är mycket nöjda med kontakten som de hade med supporten, 62 procent. Medan de som har radiotidning i högre utsträckning uttrycker det som att de är ganska nöjda med telefonsupporten.

Tabell 46. Har kännedom om samt uppfattningen om supporten som de varit i kontakt

Basen de som har radiotidningsmottagare/ RATS	Procent	
	Radiotidning	RATS-tidning
Känner till och varit i kontakt telefonsupporten		
Mycket nöjd	31	62
Ganska nöjd	65	34
Varken nöjd eller missnöjd	2	3
Ganska missnöjd	0	0
Mycket missnöjd	0	0
Vet ej/Vill ej svara	2	0

Fråga 63. Jag kommer att läsa upp några frågor som jag önskar att du besvarar med hur viktigt eller oviktigt du tycker att det är.

Frågorna om olika funktioner ställdes till samtliga dagstidningsprenumeranter. Totalt sett är det som upplevs som ”viktigt” att kunna hoppa mellan block och artiklar, söka efter tidningens innehåll via innehållsförteckning och få tillgång till allt i dagstidningen.

Det prioriteras inte lika högt att kunna lyssna på sin tidning oavsett var man än befinner sig, att kunna ta del av olika slags information (t.ex. dagstidningar, talböcker och länstidningar) i en och samma mottagare. Det som totalt sett uppfattas som minst viktigt är möjligheten att kunna reglera hastigheten på uppläsningen och att kunna lyssna på äldre utgåvor av dagstidningen.

Genomgående uppfattas som viktigt, av såväl yngre som äldre, tillgång till hela tidningen, sökning via innehållsförteckning samt möjlighet av att kunna hoppa mellan block. Möjligheten att kunna lyssna till tidningen platsbundet, att kunna reglera hastigheten på uppspelningen och att kunna ta del av olika slags information i en och samma mottagare prioriteras emellertid som viktigt främst av de yngre, de mellan 18 och 64 år, medan det inte är så viktigt för de äldre över 65 år.

RATS-prenumeranter uppfattar i högre utsträckning än prenumeranter som använder andra tekniker att det är viktigt att få tillgång till hela dagstidningen, att kunna söka via innehållsförteckning, att kunna lyssna på sin tidning platsbundet, att kunna reglera hastigheten och att kunna få del av information i en och samma mottagare.

Två ”funktioner” skiljer sig mest mellan hur de med radiotidning och de med RATS-tidning värderar de olika funktionerna. Den ena är att RATS-prenumeranter i högre utsträckning värderar som viktig att kunna lyssna på sin tidning platsbundet. Över hälften, 57 procent, upplever det som ganska eller mycket viktigt, medan 17 procent av radiotidningsläsarna värderar det som viktigt.

Den andra stora skillnaden är att RATS-prenumeranterna i högre utsträckning värderar som viktigt att kunna ta del av information i en och samma mottagare. Sju av tio, 70 procent, av RATS-läsarna upplever detta som viktigt medan motsvarande siffra bland radiotidningsläsarna är 47 procent.

Hur viktigt är det ...?	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Varken eller	Ganska oviktigt	Helt oviktigt	Medel-värde
a) Att få tillgång till allt i dagstidningen? Procent alla	16	69	14	0	0	4,0
Procent Radiotidning	12	71	18	0	0	3,9
Procent RATS	51	45	4	0	0	4,5
b) Att kunna söka innehåll via innehållförteckning? Procent alla	55	36	7	2	0	4,4
Procent Radiotidning	51	39	8	2	0	4,4
Procent RATS	80	20	0	0	0	4,8
c) Att kunna hoppa mellan block och artiklar? Procent alla	67	25	6	2	0	4,6
Procent Radiotidning	67	27	4	2	0	4,6
Procent RATS	66	11	23	0	0	4,4
d) Att kunna lyssna på din tidning oavsett var i Sverige du befinner dig? Procent alla	8	15	22	35	20	2,6
Procent Radiotidning	5	12	25	37	20	2,5
Procent RATS	28	29	4	23	18	3,3
e) Att kunna reglera hastigheten på uppläsningen? Procent alla	2	4	15	51	29	2,0
Procent Radiotidning	2	3	10	54	32	1,9
Procent RATS	3	10	40	35	13	2,5
f) Att kunna lyssna på äldre utgåvor av dagstidningen? Procent alla	0	2	9	38	51	1,6
Procent Radiotidning	0	3	9	31	57	1,6
Procent RATS	0	0	8	78	15	1,9
g) Att kunna ta del av information i en och samma mottagare tex dagstidningen, talböcker, länstidning? Procent alla	8	42	46	3	0	3,5
Procent Radiotidning	8	39	49	4	0	3,5
Procent RATS	9	61	29	0	0	3,8

Fråga 64. Finns det någon dagstidning du saknar som taltidning? (Tex. Aftonbladet eller någon mindre/lokal tidning)

Det var svårt att komma på om man saknar någon annan dagstidning som taltidning, det var en fråga många inte hade funderat över. Man uppfattar att man är nöjd med det man har valt och inte funderat på om man även skulle ha någon annan eller om man skulle byta tidning.

”De större tidningarna finns ju och sedan känner man till ortens lokaltidning men jag känner inte till så mycket mer vad som finns.”

”Man blir van med en tidning och man vet hur den är upplagd, blir inte att man funderar över andra tidningar som man inte känner till, förutom de rikstäckande tidningarna, men jag vill ha de lokala och närmaste nyheterna, det andra hör jag om i radionyhetererna.”

”Jag skulle vilja ha National Geographics men det är ju ingen dagstidning.”

”Det vore trevligt om det fanns en tidning som hade lite olika utdrag ur olika tidningar så att man kunde provlyssna. Man vet inte vad som finns så det är svårt att säga att man saknar något. Det kunde vara som ett reklamutbud.”

Tabell 45. Saknar du någon dagstidning som taltidning?

Saknar tidning	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	0	0	0
Nej	99	99	100
Vet ej	1	1	0

Fråga 65. Hur nöjd är du totalt sett med utbudet av upplästa dagstidningar?

Totalt sett är näst intill samtliga prenumeranterna mycket eller ganska nöjda med utbudet av upplästa dagstidningar. Resonemangen kring frågorna om utbudets omfattning och om man saknar någon dagstaltidning gick mycket ihop. Många saknar kunskap om vad som finns. Att prenumerera på flera tidningar har även kommenterats som för dyrt. ”Visste inte att det finns andra tidningar som man också kan få upplästa.”

Sex av tio, 63 procent, är mycket nöjda med utbudet och ytterligare en dryg tredjedel, 36 procent, upplever att utbudet är ganska bra. Endast en procent har gett uttryck för att vara varken nöjda eller missnöjda med utbudet.

Det är främst RATS-prenumeranter som är *mycket nöjda* med utbudet av upplästa dagstidningar.

Tabell 46. Nöjd med utbudet av upplästa dagstidningar

Utbudets omfattning	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket nöjd	63	60	84
Ganska nöjd	36	39	16
Varken nöjd eller missnöjd	1	1	0
Ganska missnöjd	0	0	0
Mycket missnöjd	0	0	0

Fråga 66. Hur van läsare är du av upplästa dagstidningar, om du själv skulle bedöma?

Prenumeranterna uppfattar sig själva som vana läsare av upplästa dagstidningar. Totalt uppfattar 59 procent att de är ganska vana läsare medan ytterligare en dryg tredjedel, 36 procent, uppfattar sig som mycket vana läsare av dagstaltidningar. Det är främst de äldre, 75 år och äldre, som uppfattar sig som vana läsare av upplästa tidningar.

RATS-läsarna känner sig inte riktigt lika vana som radiotidningsläsare, även om också RATS-läsarna övervägande känner sig som vana läsare av upplästa dagstidningar.

Tabell 47. Upplevelsen av att vara van eller ovan läsare av upplästa dagstidningar

Vana	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Mycket van	36	34	46
Ganska van	59	62	41
Varken van eller ovan	4	4	6
Ganska ovan	1	0	5
Mycket ovan	0	0	1

Fråga 67. Har du även den tryckta tidningen i hemmet?

I övervägande fall har prenumeranterna även den tryckta tidningen i hemmet. Närmare åtta av tio, 77 procent har den. 85 procent av de som har någon seende i hushållet har även den tryckta tidningen hemma. Sex av tio, 61 procent, av de som inte har seende i hemmet har den tryckta tidningen hemma.

”Jag har den tryckta tidningen så att jag kan bläddra igenom med förstoringsapparaten om jag ser någon rubrik som jag är intresserad av att titta lite närmare på och som de inte tog upp i uppläsningen.”

”Den tryckta tidningen kommer ännu, men det kostar ju inget extra. Bra att ha den om det kommer någon på besök som kan den läsa lite ur den för mig.”

”Jag har den tryckta tidningen men nu skall jag säga till att jag inte vill ha den mer, blir bara massor till pappersinsamlingen.”

Tabell 48. Även den tryckta tidningen i hemmet

Papperstidning	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	77	78	68
Nej	23	22	33

3.4 Böcker mm.

Fråga 68, 69, 70, 71. Läser du talböcker/ljudböcker?

En klar majoritet av respondenterna läser även tal- och/eller ljudböcker, endast två procent uppger att de inte läser tal- och/eller ljudböcker.

Främst används DAISY-spelare för att lyssna till böckerna, 97 procent, men även MP3-spelare, dator och kassett används.

Näst intill samtliga har ”fått” sin DAISY-spelare från syncentralen, 99 procent. Här finns inga skillnader mellan grupperna som har sin taltidning via radiomottagning eller som RATS-tidning.

Fråga 72, 73. Läser du E-böcker?

Totalt uppger 5 procent att de läser E-böcker av olika slag. 95 procent läser inte eller vet inte vad E-böcker är för något.

De som läser E-böcker gör det på datorn, 50 procent, alt. i man, 50 procent, via MP3-filer, iPod/iPhone/iPad/BlackBerry.

Tabell 49. Läser du E-böcker?

E-böcker	Procent		
	Alla	Radiotidning	RATS-tidning
Ja	5	4	10
Nej/Vet inte vad det är	95	96	90

Fråga 74. Finns det någonting du skulle vilja tillägga? Kommer du på något som skulle kunna underlätta ditt taltidningsläsande?

Nedan några kommentarer som getts under intervjun. I genomsnitt har intervjuerna tagit uppemot 25 minuter, kommentarerna kom oftast under själva intervjun. De flesta har uppgett som slutkommentar att de är mycket tacksamma över att det finns inlästa dagstaltidningar och att de tyckte att det var trevligt att Taltidningsnämnden (TPB) tillfrågade dem.

RATS-läsare

Allmänt nöjd med RATS

”Superbra att tidningen finns kvar en tid om man inte hinner läsa allt en dag. Det jag vill spara längre tid spar jag själv. Verkligen bra och så liten och bekväm att ha med.”

”Bra att kunna gå igenom en innehållsförteckning och läsa det man är intresserad av.”

Knappsatsen

”Knapparna kunde vara lite större men det fungerar bra ändå, jag använder bara några knappar, har aldrig lärt mig alla funktioner som tydligen skall finnas.”

”Svårt med små knappar när fingrarna inte riktigt fungerar längre.”

”Min man klarar inte längre knapparna så jag sätter på tidningen och sedan får jag komma och hjälpa.”

”Min dotter har satt olika färger på knapparna så nu är det mycket lättare.”

”Mina barn har gjort en stor skylt där knapparna finns markerade inklusive vad de gör. Men det lättaste är att bara lyssna och hoppa framåt.”

En mottagare/spelare

”Vore bra om man kunde ha en maskin som man kunde läsa allt i.”

”Det blir så mycket apparater när man lyssnar till så mycket.”

”Jag fick en mobiltelefon av mina barn för en tid sedan, ibland blandar jag ihop vilken apparat som är vilken, de är rätt så lika den som jag lyssnar på tidningen i och den som jag kan ringa på.”

”Jag har all teknik som man kan tänka sig. Det blir så när man inte ser, då söker man överallt. Jag kan inte sitta still så jag måste ha bärbara spelare eller högt ljud. Därför är min mobiltelefonmottagare utmärkt. Fungerar bara inte överallt.”

”Jag vet inte exakt vad det är, man kan nog kalla den för dator fast det ser nog mer ut som en telefon.”

”Ljudet och apparaten är ganska bra, men rösten är ibland svår att förstå och knapparna är lite svåra att använda då den är så liten apparaten, men det gör inte så mycket för jag har lärt mig några knappar som fungerar bra att läsa med.”

Ljudet/rösten

”Ljudet är det enda man kan ha någon åsikt om. Hackigt men man vänjer sig. Hellre allt i tidningen att välja på själv och lite sämre ljud. Men det vore ju bra om de kunde ordna med rösten.”

”Rösten är jobbig att lyssna till men det är ändå ok, det är ganska ofta som man får anstränga sig för att höra vad som sägs.”

”Ljudet är hackigt och orytmskt, men det är ju bra att det finns så att man kan hänga med i nyheterna.”

”Jag tänker så här: man vänjer sig, man vänjer sig, men jag vänjer mig aldrig vid rösten. Men jag är nöjd i alla fall för tänk så fantastiskt att du kan läsa var som helst och få nyheter och annat trots att jag inte ser längre.”

”Jag läser flera olika tidningar. Men jag skulle gärna vilja kunna ta med mig min morgontidning till landet under sommaren, men det ligger utanför området där man kan ta emot tidningen.”

”Bra att man kan välja olika röster för annars blir det för enformigt att lyssna till stakningarna.”

Övrigt

”Hade varit bra med mer utbildning i hur man använder datorn i mobiltelefonen för att lyssna till tidningen.”

”Tidningen kommer klockan fem på morgonen men jag väntar med att lyssna på tidningen till lite senare så att jag inte väcker grannarna.”

Radiotidningsläsare inkl. CD/kassett

Allmänt nöjd

”Jag är så nöjd! Vet inte vad jag skulle göra annars om jag inte fick tidningen uppläst. Tack för att den finns.”

”Jag är nöjd!”

”Jag lyssnar på hela tidningen direkt på morgonen, sedan har jag någon bok som jag läser.”

”Nej, jag har inget att tillägga mer än att det var roligt att prata med dig. Tycker att det är bra att de gör sådana här undersökningar. Fast jag tror att vi är ganska aktiva vi som lyssnar. Jag ringer i alla fall supporten inte till tidningen när jag har något jag behöver hjälp med eller har synpunkter på tidningen.”

”Man längtar efter tidningen på morgonen.”

Delar ur tidningen

”Jag tycker att man borde kunna prenumerera på olika valda delar ur tidningen. Först är det ett urval av artiklar och alla är man inte intresserad av att lyssna till då kunde man istället få sådant som intresserar en.”

”Min fru vill höra hela familjedelen, det är det enda som hon lyssnar till av tidningen. Jag har påpekat det flera gånger till tidningen men de ändrar inte.”

”Jag saknar mer lokala nyheter. Nu nämns bara någon enstaka nyhet lokalt sedan är det mer från länet.”

”Mig veterligen finns ingen annan tidning inläst detta är tydligen unikt, så javisst skulle jag kunna tänka mig andra dagstidningar också om jag fick dem inlästa.”

”Jag har ringt tidningen flera gånger och påpekat att den vikarie de har som läser in är helt hopplös på uttal.

”För det mesta är det bra med inläsningen, ljudet och urvalet men det varierar beroende på vem som läser.”

”Synd att tidningen alltid kommer en dag sent. Tidningen läses in på kvällen och natten så när tidningen kommer så har de senaste nyheterna inte kommit med. Det får man höra om i radionyheter.”

Supporten

”Jag ringde supporten för det är någon mottagare som man skall hänga upp och jag vågar inte klättra längre, men de kunde inte hjälpa till med det.”

”Jag kan alltid ringa supporten eller mina barn om något inte fungerar.”

”Allt fungerar bra, det är rätt enkla spelare man har, eller i alla fall jag sätter bara på den och sedan lyssnar jag till inspelningen och sedan stänger jag av, måste bara komma ihåg att ladda den om jag inte har den i köket.”

Allmänna kommentarer

”Jag har dator men det har jag mest för att mina barnbarn vill ha det när de kommer på besök.”

”Barnen säger att man måste ha dator.”

”Vi fick dator och Internet som vi kan använda, men det blir inte så mycket använt då jag inte ser så bra, jag lyssnar mer på radio. Radionyheterna är färskare än tidningen som jag får uppläst. Sedan kan min man läsa på dator så vi får information den vägen också.”

”Det är onödigt med den mobiltelefon som jag har, jag använder den inte, tror dessutom att det är dyrt att ha den.”

”Jag tror att vi som blivit synskadade blir något teknikgalna. Man måste hitta andra vägar.”